

A takarékszövetkezetek a kis- és középvállalkozásokért

Barna Judit

Egyre fontosabb szerepet kap a vidékfejlesztés, a kistérségek megerősítése, a hátrányos helyzetű térségek fejlesztése. A pénzügyi forrásokat a takarékszövetkezetek továbbítják az uniós pályázatok és támogatások közvetítésével, a vidékfejlesztési programok finanszírozásával, a lokális döntéshozattal és mindezeket a helyi érdekek figyelembevételével.

Helyzeti előnybe akarja hozni a kormány a kis- és középvállalkozásokat, ezért akár százmilliárd forint friss tőkét is kaphatnak az államtól a magyar takarékszövetkezetek.

Az európai szövetkezeti bankok és a kis-és középvállalkozások 3. európai konferenciáján, a Parlamentben Orbán Viktor miniszterelnök bejelentette, hogy a száz százalékban magyar tulajdonban lévő takarékszövetkezetek megerősítéséhez a kormány hosszú futam-idejű kölcsöntökével járul hozzá.

Az állami tőke kölcsönzésének homlokterében a kis-és középvállalkozások finanszírozása állt. A következő tíz évben minimum a kétszeresére, de inkább a háromszorosára kellene növelni a takarékszövetkezetek jelenlegi, 5-6 százalék körüli pénzügyi részesedését, mert szeretnénk a magyar takarékszövetkezeteknek nagyobb szerepet szánni az ország pénzügyi vérkeringésében, „ha teljesíteni akarnánk azokat a makrogazdasági célokat, amelyeket a növekedés beindításához fűzünk” - emelte ki a miniszterelnök. Erre az Új Széchenyi Terv, az önkormányzati finanszírozás, az agrártámogatások közvetítése, valamint a pályázati rendszerek finanszírozása terén nyílik lehetőség. A takarékszövetkezetek és a kis- és középvállalkozások egymásra vannak utalva, csak együttműködve lehetnek egy fenntartható és stabil gazdasági növekedés motorjai. Ezért a kormány mindkét szektort stratégiainak tekinti, mindkettőnek stratégiai szerepet szán egy új, korszerű, sikeres gazdaságpolitika megalkotásában - mondta Orbán Viktor.

Demján Sándor, a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ) elnöke, valamint az Országos Takarékszövetkezeti Szövetség (OTSZ) elnöke kifejtette: a takarékszövetkezeti hálózat piaci részesedése messze elmarad az európai uniós átlagtól, de a fontosságuk ennél jóval nagyobb. Míg száz évvel ezelőtt 2400 hitel-szövetkezet működött Magyarországon, 43 százalékos piaci részesedéssel, ma már csak 5 százalék körüli a takarékszövetkezetek részesedése. Ellentétes folyamat zajlott le, mint Európa más országaiban, ahol ezek a hitelintézetek 20-40 százalékkal részesednek a bankpiacból. A takarékszövetkezetek a háztartási betétek piacából 18-20 százalékot hasítanak ki, ám tőkeproblémák miatt csak forrásaik 40 százalékát tudják hitelként kihelyezni, kénytelenek államkötvényekben és a bankközi piacon elhelyezni. Demján hangsúlyozta: fontos volna, hogy olyan szabályozók szülessenek,

amelyek segítenék az uniós átlaghoz való felzárkózást, e nélkül ugyanis a takarékszövetkezetek nem tudják állni a versenyt. Kiemelte, hogy Magyarországon jól működő bankrendszer van, amelyet a válság alatt sem kellett kisegíteni, a takarékszövetkezetek likviditása pedig kiemelkedő volt.

A takarékszövetkezet nem engedheti meg magának, hogy tisztán csak a közvetlen nyereség elve alapján működjék, de a tulajdonosok irányából a vezetés felé profitelvárás, nem pedig profitnyomás érvényesül - mondta, hozzátéve, hogy természetesen a szövetkezeteknek is törekedniük kell a nyereség elérésére, de legalább ilyen fontos szempont, hogy az emberek tömegei ne szoruljanak ki a banki szolgáltatói körből. A takarékszövetkezeti bankrendszer feltőkésítése azt jelenti, hogy a hitelezési aktivitást is meg tudják majd növelni. A költségvetési egyensúlyt helyreállító lépések, így a válságadók bevezetése fékezni fogják ugyan a gazdaságot, és az a kérdés, hogy tudják-e kompenzálni ezt a hatást a vállalkozások. Magyarországnak egyetlen járható útja az árutermelés - mondta -, ehhez azonban a vállalkozások számára likviditást, vagyis pénzforrásokat, olcsó hiteleket, kedvező adórendszert és egyéb szabályozási feltételeket kell megteremteni. Felhívta a figyelmet arra a célkitűzésre, hogy az uniós források legalább fele a kis- és középvállalkozásokhoz kerüljön a takarékszövetkezetek közreműködésével. Befejezésül Demján Sándor hangsúlyozta, hogy a magyar tulajdonú takarékszövetkezetek és a hazai kis-és középvállalkozások tevékenységéből képződő nyereség itthon marad, az országot gyarapítja.

A szövetkezeti hitelintézetek működését biztosító alapelvek, kapcsolati tőkéjük, bizalmi tőkéjük, relatív gyorsaságuk, piaci közelségük és nem utolsósorban komoly mértékű forrásaik arra predesztinálják a takarékszövetkezeteket, hogy a magyar gazdaságban betöltött társadalmi, gazdasági szerepüket megerősítve, és követve az európai gyakorlatot, minden eddiginél nagyobb eredményeket érjenek el.

A takarékszövetkezetek története

Az 1840-es évek közepén Európában pusztító éhínség okozta társadalmi és gazdasági problémákra megoldást kerestek. Az önszegélyezésen alapuló összefogás gondolata Németországban életre hívta a takaré- és hitelszövetkezeti mozgalmat. A takarékszövetkezetek megteremtője *Hermann Schulze-Delitzsch* volt, aki az első kölcsönös hiteltársaságot alapította 1850-ben. Célja az volt, hogy megoldja a városi kisiparosok és kiskereskedők hitelgondjait. A vidéki hitelszövetkezetek atyja pedig *Friedrich Wilhelm Raiffeisen*, aki az uzsorások által nemcsak anyagilag, hanem erkölcsileg is elnyomott vidéki lakosságot a szövetkezés útján kívánta felemelni. Tulajdonképpen e két ember hozta létre a napjainkban is eredményesen működő szövetkezeti bankokat.

A szövetkezés eszméje igen hamar eljutott Magyarországra is. Az első hitelegyleteket és szövetkezeteket az erdélyi szászok hívták életre a XIX. század második felében – elsőként 1851-ben Besztercén, majd Nagyszébenben és Kolozsvárott. Az ezt követően Pest megyében indult hitelszövetkezeti mozgalom sikerre vitele gróf *Károlyi Sándor* földbirtokos nevéhez fűződik. Az ő elnökségével 1886-ban megalapították a Pest-vármegyei Hitelszövetkezetet, ezáltal jelentős mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a falvakból kiszorult a hiteluzsora és országosan mérséklődtek a hitelkamatok. A II. világháború kezdetén már 1499 hitelszövetkezet működött az országban, közel 800 ezer taggal. A háborút követően aktívan bekapcsolódtak az újjáépítés finanszírozásába és 1947-től fokozatosan beépültek a Magyar Nemzeti Bank és az OTP szervezetébe. Az ötvenes évek elején történt államosítást követően 1956-ban alakulhat-

tak újjá, immár Takarékszövetkezet néven, korlátozott jogosítványokkal. Nem sokkal a kétszintű bankrendszer megszületése előtt kaptak lehetőséget arra, hogy a kisebb településeken, falvakon kívül is fiókot nyithassanak, és hitelezhessenek. Versenyképességük fokozása és tevékenységi körük bővítése érdekében 1989-ben megalapították saját bankjukat, a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Rt.-t (Takarékbank). Szakmai fejlődésük, valamint piaci helyzetük stabilizálása és országos érdekeik képviseletének összehangolása érdekében a takarékszövetkezetek 1990-ben létrehozták országos érdekképviseleti szervezetüket, az Országos Takarékszövetkezeti Szövetséget (OTSZ).

A takarékszövetkezetek megalakulásuk óta a vidék bankjai. Ez nem is lehetett másképp, hiszen a takarékszövetkezeti hálózatot jelentő közel 1700 fiók 90 %-a olyan falvakban, illetőleg községekben található, ahol pénzügyi szolgáltatást szinte kizárólag a takarékszövetkezetek nyújtanak, így az ott élő vidéki emberek számára akár megtakarításaik elhelyezéséről, akár hitelügyeik intézéséről volt és van szó mindig a takarékszövetkezetek jelentették és jelentik a megoldást.

A 158 takarékszövetkezet jelenleg az egyedüli 100 %-os magyar tulajdonban lévő pénzintézet. Hazánk európai uniós csatlakozásával egyre fontosabb szerepet kap a vidékfejlesztés, a kistérségek megerősítése, a hátrányos helyzetű térségek fejlesztése. Ezt szolgálják a takarékszövetkezetek az uniós pályázatok és támogatások közvetítésével, a vidékfejlesztési programok finanszírozásával, a lokális döntéshozatallal, a helyi érdekek figyelembevételével.